Motion

1982/83: 1239

Gunnar Björk i Gävle m. fl.

Försvarspolitiken

Säkerhetspolitiken formas genom samverkan mellan utrikespolitiken, försvarspolitiken, vår politik i internationella nedrustningsfrågor, handelspolitiken och biståndspolitiken. Säkerhetspolitiken arbetar alltså med olika medel och i olika tidsperspektiv. Dess olika delar måste anpassas till varandra i ett samspel. Vilken tonvikt som läggs vid skilda säkerhetspolitiska medel är inte en gång för alla givet utan måste bestämmas med hänsyn till rådande förhållanden.

Vårt lands möjligheter att stå utanför krig och allvarliga konflikter med bibehållen frihet och självständighet främjas även i fortsättningen bäst genom ett fasthållande vid den alliansfria politiken, som syftar till neutralitet i händelse av krig i vår omvärld.

Den svenska säkerhets- och försvarspolitiken är fast och långsiktig. Den har ett starkt stöd av medborgarna.

Sveriges alliansfria politik, stödd på ett efter våra förhållanden starkt totalförsvar, utgör en viktig del av det nordiska säkerhetspolitiska mönstret. Den bidrar därmed till lugn och stabilitet i vår del av världen.

De fleråriga försvarsbesluten är uttryck för vår beslutsamhet att värna vårt oberoende och vår fred. Samtidigt ger de en betydelsefull stadga åt totalförsvarets planering.

För att den svenska säkerhetspolitiken skall vara trovärdig och realistisk måste den – som ett av säkerhetspolitikens medel – stödjas av ett tillräckligt starkt totalförsvar. Detta måste alltså även i fortsättningen svara mot de uppgifter som vår säkerhetspolitik ställer.

Regeringens proposition innebär att man nu inte fullföljer det av riksdagen fattade försvarsbeslutet våren 1982. Utöver de fördyringar som försvaret åsamkas på grund av devalveringen tar regeringen nu bort ytterligare medel från försvarsanslaget. En minskning på 200 milj. kr. som en lägre planeringsram anser vi blir mycket negativt för totalförsvaret.

En långsiktig lägre planeringsram kan få omfattande konsekvenser för krigsorganisationen. Försvarsförmågan sjunker under den lägsta nivå som behandlades i samband med 1982 års försvarsbeslut.

Vi vill framhålla att man redan i försvarsbeslutet tog hänsyn till den ekonomiska situationen de närmaste åren. Vi anser att den ryckiga planering som nu införs kan leda till att man inom vissa sektorer inom försvaret tvingas gå in med separata belopp som kan bli dyrare för samhället på sikt. Vi tänker bl. a. på de framtida strukturproblem som kan komma att uppstå inom delar av försvarsmaterielindustrin.

Redan försvarsbeslutet våren 1982 innebar hårda krav på personalminskning av mycket stor omfattning.

En minskad planeringsram samt oklarheter på en rad punkter t. ex. finansieringen av de extra värnpliktiga till grundutbildning, satsning på svensk robotindustri, ev. kostnader med anledning av u-båtskommissionens arbete gör att svårigheter föreligger att nu få en klar helhetsbild av försvarets ekonomi.

Riksdagen bör för nästa budgetår anslå 95 milj. kr. mer än vad regeringen nu föreslår och för planeringsperioden räkna med 475 milj. kr. mer än regeringen. 95 milj. kr. är den skillnad som i uppräknade medel motsvarar skillnaden mellan socialdemokraternas och riksdagsbeslutets ekonomiska nivå.

I regeringens proposition tas ingen annan ställning till JAS-frågan än att arbetet fortsätter i enlighet med försvarsbeslutet. Vi förutsätter att riksdagens beslut på denna punkt ligger fast. Ett upprivande av flygplansbeslutet skulle skapa mycket stora trovärdighetsproblem i vår omvärld. Flygplansfrågan är av vital betydelse för vår trovärdighet bl. a. i internationella sammanhang. Främst därför att den visar vår vilja och förmåga att behålla vår egen utvecklingskapacitet inom flygindustrin.

Vi vill i övrigt även ta upp frågan om repetitionsutbildningen. Av och till förekommer i debatten uttalanden om att krigsförbandsövningarna inte alltid är helt meningsfulla.

Det är viktigt att slå fast att krigsförbandsövningarna är av utomordentligt stor vikt för krigsorganisationen. Inom försvarsmakten pågår arbete med att göra repetitionsutbildningen bättre och effektivare. Det är ett mycket viktigt arbete eftersom repetitionsövningarnas genomförande är av stort värde för förmågan att sätta upp effektiva förband.

Det är viktigt att man även vid större övningar, vilka är mycket värdefulla, försöker genomföra övningarna så att övningen för den enskilde blir anpassad efter hans krigsuppgift. Man borde genom att ge lokala och regionala chefer ett ökat ansvar utnyttja denna möjlighet under övningarna. Man bör i ökad omfattning också anpassa repetitionsutbildningens omfattning och innehåll efter resp. förbands uppgifter och utbildningsbehov. Det är angeläget att överbefälhavaren snarast presenterar förslag till hur repetitionsutbildningen kan bli bättre samtidigt som den för den enskilde uppfattas som mer meningsfull.

I anslutning till 1982 års försvarsbeslut togs en rad beslut om försvarets fredsorganisation. Dessa förändringar var nödvändiga, dels med tanke på vikten av att medel avsätts till krigsorganisationen, dels med tanke på att antalet värnpliktiga under 1990-talet kommer att bli avsevärt färre. Det är viktigt att fredsorganisationen kontinuerligt följs upp och anpassas efter kraven så att organisationen är rationell.

För förband som ingår i en garnison är det viktigt att man utnyttjar de fördelar som en bevarad truppslagsidentitet kan ge utan att göra avkall på

effektiviteten. Därigenom kan man utnyttja fördelarna med en decentraliserad organisation. Man bör speciellt följa de problem som kan uppstå inom vissa truppslag där fredsorganisationsförändringar kan innebära svårigheter för rekrytering av befäl m. m.

Enligt 1982 års försvarsbeslut bör man i en ansträngd arbetsmarknadssituation kunna ta ut ett större antal värnpliktiga till grundutbildning. Man bör kontinuerligt pröva denna möjlighet att gå vidare. Man bör också pröva om man kan utnyttja möjligheten av unga instruktörer om befälsbrist uppstår. Vidare bör enklare förläggning och utspisningslokaler kunna utnyttjas. Hänsyn bör t. ex. kunna tas till att många värnpliktiga bor i hemmet vid de förband som har närrekrytering. Det bör kunna vara arbetsmarknadspolitiskt motiverat att göra större intagningar, och det är rimligt att försvarsmakten får extra AMS-medel vid sådana tillfällen då man därigenom lättar trycket på arbetsmarknaden i övrigt.

Det är angeläget att de värnpliktiga fortlöpande erhåller förbättringar av de förmåner som finns inom värnpliktsförmånssystemet. Vi anser att man då i första hand bör öka de ersättningar som är starkast socialt betingade och till dem som bäst behöver dem. Det kan t. ex. vara familjeförsörjare. Inom ramen för nettoprisindexutvecklingen anser vi att sådana resurser kan skapas.

Med anledning av vad som anförts hemställs

1. att riksdagen med avslag på regeringens förslag till det militära försvaret anvisar 18 083 520 000 kr.,
2. att riksdagen beträffande ekonomiska resurser för det militära försvaret under perioden 1983/84–1987/88 godkänner en planeringsram som med 475 milj. kr. överstiger regeringens förslag,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om uppföljning av beslutet om försvarets fredsorganisation,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökad intagning till grundutbildning av arbetsmarknadspolitiska skäl,
5. att riksdagen i skrivelse till regeringen snarast prövar frågan om att göra repetitionsutbildningen mer meningsfull och effektiv för den inkallade.

Stockholm den 25 januari 1983

GUNNAR BJÖRK (c)
i Gävle

ULLA EKELUND (c)
PÄR GRANSTEDT (c)
STURE KORPÅS (c)
ANDERS SVÄRD (c)
KARIN SÖDER (c)
KARL BOO (c)
GUNNEL JONÄNG (c)
LENNART BRUNANDER (c)